

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/126/2024
Identifikačné číslo spisu: 8321201781
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Holíč
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:8321201781.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ C. T., narodeného X. I. XXXX, D., Š. XXXX/XX, 2/ C. T., narodenej XX. D. XXXX, D., Š. XXXX/XX, zastúpených advokátkou JUDr. Vlastou Pastorkovou, Snina, Strojárska 3998, proti žalovanému občianskemu združeniu Prvotriedna starostlivosť, Bratislava, Šalviová 878/40, IČO: 50 320 599, zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Martin Palaj, s.r.o., Bratislava, Kazanská 25131/4, IČO: 55 080 731, o určení, že na nehnuteľnosti žalobcov neviazne záložné právo, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 11C/26/2021, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 6. júna 2024 sp. zn. 9Co/15/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia majú proti žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 29. novembra 2023 č. k. 11C/26/2021-265 určil, že na byte vo vlastníctve žalobcov, špecifikovanom vo výroku rozsudku, a na spoluvlastníckom podiele k pozemku zastavanému bytovým domom neviazne záložné právo v prospech žalovaného, ktoré vzniklo na základe zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam z 31. januára 2019. Žalobcom priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % voči žalovanému.

1.1. Súd prvej inštancie po ustálení existencie naliehavého právneho záujmu žalobcov na požadovanom určení v zmysle § 137 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), zdôvodnil svoje rozhodnutie tým, že zmluva o pôžičke uzatvorená 31. januára 2019 medzi žalobcami a C. T. (právnym predchodcom žalovaného), na zabezpečenie ktorej bolo záložné právo na nehnuteľnosť vo vlastníctve žalobcov zriadené, je absolútne neplatným právnym úkonom v zmysle § 37 ods. 1 a § 39 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), preto je neplatná aj zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam z 31. januára 2019 ako akcesorický záväzok. V spore bolo preukázané, že žalobcovia uzavreli zmluvu o pôžičke v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok, navyiac táto zmluva ako reálny

kontrakt v zmysle § 657 Občianskeho zákonníka nebola uzatvorená, keďže žalovaný nepreukázal, že jeho právny predchodca skutočne odovzdal predmet pôžičky žalobcom. V situácii, keď neexistoval žiaden svedok odovzdania peňažných prostriedkov žalobcom, ani podpísaný príjmový pokladničný doklad a žalobcovia popierali odovzdanie peňazí, mal súd za to, že žalobcovia nemôžu preukazovať negatívnu skutočnosť a bolo vecou žalovaného, aby odovzdanie peňazí preukázal.

1.2. Zmluva o pôžičke bola podľa súdu prvej inštancie neplatným právnym úkonom aj pre nedostatok vôle jej účastníkov skutočne uzavrieť takúto zmluvu. Z dokazovania vyplynulo, že táto zmluva a následne spísaná notárska zápisnica z 31. januára 2019 sp. zn. N 22/2019, NZ 3052/2019, NCRls 3134/2019 s vyhlásením o právnom záväzku osoby povinnej voči osobe oprávnenej mala slúžiť ako titul na začatie exekučného konania, ktoré je nevyhnutné pre začatie tzv. osobného bankrotu, o ktorý mali žalobcovia záujem z dôvodu existencie viacerých dlhov a pôžičiek. Zmluva o pôžičke okrem toho odporovala dobrým mravom v časti dohodnutej splatnosti pôžičky, ktorá mala nastať do 15 dní od jej podpisu a v časti neprimerane vysokej zmluvnej pokuty. Dojednaná splatnosť zmluvy bola podľa súdu prvej inštancie s poukazom na zlú finančnú situáciu žalobcov v tom čase úžernícka. Súd neuveril tvrdeniu žalovaného, že krátka splatnosť odzrkadľovala možnosť žalobcov požiť si peniaze od rodičov.

1.3. Ďalej súd prvej inštancie konštatoval, že právny predchodca žalovaného následne postúpil pohľadávku zo zmluvy o pôžičke na spoločnosť NELL KAPITAL, s.r.o., v ktorej bol konateľom a ktorá začala výkon záložného práva v rámci exekučného konania. Týmto spôsobom právny predchodca žalovaného vytvoril pre žalobcov exekučné konanie, na základe ktorého bol vyhlásený konkurz na žalobcov. Keďže jediný majetok žalobcov bol byt, zabezpečený záložným právom, konkurz bol ukončený pre nedostatok majetku žalobcov. Právny predchodca žalovaného vyplatil časť dlhu žalobcov v Sebyte v sume 500 eur, aby táto pohľadávka klesla pod 2 000 eur, v opačnom prípade by prednosť pri predaji bytu žalobcov malo zo zákona spoločenstvo vlastníkov bytov. Následne došlo k spätnému postúpeniu pohľadávky na právneho predchodcu žalovaného a k jej ďalšiemu postúpeniu na žalovaného ako spriaznenú spoločnosť cez štatutárku S. K., zamestnankyňu NELL KAPITAL, s.r.o., ktorá bola navrhovateľom dražby. Uznanie dlhu žalobcami vo forme e-mailových správ z 21. októbra 2020 a 29. októbra 2020, na ktoré sa žalovaný odvolával, súd prvej inštancie vyhodnotil ako neúčinné, pretože nemalo písomnú formu a tiež preto, že v danom čase žalobcovia ani nemali a objektívne nemohli mať vedomosť o pohľadávke, resp. o jej aktuálnej výške, ktorú by týmto spôsobom uznali. O trovách konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 a 2 CSP, pričom nezistil žiadne okolnosti pre aplikáciu ustanovenia § 257 CSP.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov rozsudkom zo 6. júna 2024 sp. zn. 9Co/15/2024 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd nezistil existenciu procesných väd konania namiataných v odvolaní a rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval za vecne správne, pričom podľa § 387 ods. 2 CSP odkázal na obsah odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, s ktorým sa stotožnil v celom rozsahu. Skutkový stav zistený súdom prvej inštancie považoval za dostatočný a správny, pričom súd prvej inštancie z neho vyvodil aj správny právny záver. Odvolací súd doplnil, že primárnym dôvodom neplatnosti zmluvy o pôžičke, ktorá bola zabezpečená záložným právom k nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcov, bola absencia vôle jej účastníkov uzavrieť zmluvu o pôžičke a vyvolať s ňou spojené následky. Skutočnú vôľu účastníkov, zistenú súdom prvej inštancie, žalovaný v odvolaní nerozporoval, preto bol odvolací súd viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie, a teda aj jeho záverom o neexistencii vôle účastníkov uzavrieť zmluvu o pôžičke, v dôsledku čoho bola zmluva absolútne neplatná podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

2.1. Odvolací súd tiež konštatoval, že išlo o zmluvu reálnu, pri ktorej bolo rozhodujúce zistenie súdu prvej inštancie, že nedošlo k odovzdaniu peňazí zo strany veriteľa C.. C. T. dlžníkom. K odvolacej námietke, že žalobca na pojednávaní 18. októbra 2023 priznal požičanie sumy 3 000 eur od C.. C. T., odvolací súd poukázal na obsah prednesov žalobcu na tomto pojednávaní, z ktorých vyplynulo, že žalobca potvrdil požičanie sumy približne 500 eur, ďalšiu časť peňazí mal C.. C. T. zaslať priamo na

účet spoločnosti Sebyt. Z výpovede žalobcu tak nevyplývalo, že by potvrdil požičanie sumy 3 000 eur od C.. C. T., uviedol iba, že dlh žalobcov v Sebyte činil okolo 3 000 eur. Navyiac obe sumy nie sú plneniami na základe zmluvy o pôžičke z 31. januára 2019, ktorá je predmetom sporu: C.. C. T. si uplatňuje sumu 500 eur v inom súdnom konaní a sumu 450 eur si uplatnil v konkurze voči žalobcom ako nárok zo zmluvy o pôžičke zo 4. marca 2019. V konaní tak nebolo preukázané požičanie peňazí žalobcom ako dlžníkom zo zmluvy o pôžičke z 31. januára 2019.

2.2. K námietke nevyhodnotenia finančnej situácie žalobcov po podaní žaloby odvolací súd uviedol, že nevidel dôvod na porovnávanie finančnej situácie žalobcov po dvoch rokoch od uzavretia zmluvy o pôžičke. Finančná situácia žalobcov bola výsledkom ich oddĺženia, teda konkurzu. Okrem toho, ak by došlo k odovzdaniu peňazí od C.. C. T. žalobcom, ich situácia by sa musela zlepšiť už po ich poskytnutí.

2.3. Odvolací súd nepovažoval za potrebné zaoberať sa notárskou zápisnicou, pretože povinnosť plnenia na základe notárskej zápisnice má svoj základ v procesnom práve bez vzťahu na hmotnoprávny titul. Zmluva o zriadení záložného práva zabezpečovala pohľadávku zo zmluvy o pôžičke, nie dlh uznaný v notárskej zápisnici. K námietke žalovaného týkajúcej sa uznania dlhu e-mailom z 21. októbra 2020 odvolací súd s odkazom na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie zdôraznil, že v predmetom e-maile nie je žiadna zmienka o uznaní dlhu. Odkázal aj na obsah výpovedí žalobcov na pojednávaní 18. októbra 2023, z ktorých vyplynuli dôvody, pre ktoré žalobcovia žalovanému určitú sumu zaplatili, t. j. pod tlakom, zo strachu, kvôli dražbe bytu. Žaloba na zrušenie oddĺženia a prípadné zmlčanie prijatia sumy 500 eur žalobcami nemali žiaden vplyv na rozhodnutie súdu v tejto veci. K námietkam týkajúcim sa údajnej neplatnosti zmluvy o pôžičke z dôvodu neprimerane vysokej zmluvnej pokuty odvolací súd uviedol, že z bodu 32 odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie je zrejmé, že tam uvedený záver o neplatnosti zmluvy sa netýkal celej zmluvy, ale len jej časti o zmluvnej pokute.

2.4. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Keďže však žalobcom žiadne trovy konania nevznikli, súd im ich náhradu nepriznal.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktoré odôvodnil podľa § 420 písm. f) CSP. Navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil, vec mu vrátil na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov konania.

3.1. K vade v zmysle § 420 písm. f) CSP podľa dovolateľa došlo tým, že odvolací súd sa nevysporiadal s viacerými jeho odvolacími námietkami. Konkrétne s otázkou platnosti záväzku žalobcov vyplývajúceho z notárskej zápisnice, ktorá je verejnou listinou. Poukázal na závery rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 427/2018 a I. ÚS 5/2000, z ktorých vyplýva, že pri posudzovaní notárskej zápisnice sa uplatňuje prezumpcia správnosti a súhlas povinného s vykonateľnosťou zápisnice zakladá exekučný titul, ktorému zákon priznáva rovnaké právne účinky ako vykonateľnému rozhodnutiu súdu. Dovolateľ konštatoval, že notárska zápisnica mala všetky materiálne a formálne predpoklady vykonateľnosti a jej obsahom bolo aj uznanie záväzku žalobcami v plnom rozsahu, čím sa stala vykonateľným exekučným titulom. Notárska zápisnica bola vyjadrením skutočnej vôle žalobcov, o ktorej nebolo dôvodu pochybovať. Rozhodnutia súdov v spore však podkopávajú zmysel a účel inštitútu notárskej zápisnice ako exekučného titulu, a tým porušujú právo žalovaného na súdnu ochranu. Žalobcom tak stačilo na popretie vzniku zmluvy o pôžičke jednoduché vyhlásenie, že si nikdy nič nepožičali, čím mali vyvrátiť platnosť notárskej zápisnice.

3.2. Dovolateľ tiež namietal nesprávne vyhodnotenie dôkazného bremena súdmi, keď mal za to, že pokiaľ v spore predložil notársku zápisnicu, dôkazné bremeno sa obrátilo na žalobcov a tí boli povinní vyvrátiť skutočnosť uvádzané v notárskej zápisnici. Argument žalobcov, že nemôžu preukazovať negatívnu skutočnosť, že niečo nedostali, by platil iba v prípade, ak by neexistovala notárska zápisnica o uznaní dlhu, ktorá automaticky zakladá právnu domnienku, že to, čo je v nej uvedené platí, pokiaľ sa nepreukáže opak.

3.3. Súd podľa dovolateľa nesprávne vyhodnotili finančný stav žalobcov a neporovnali stav pred poskytnutím pôžičky a po podaní žaloby na súd. Pred podaním žaloby mali žalobcovia dlhy 30 až 40 000 eur, čo sami potvrdili vo výpovedi z 18. októbra 2023. Dnes sú žalobcovia oddlžení, nemajú žiadne dlhy, zostal im byt vo vlastníctve nezaťažený záložným právom. Tento stav žalobcovia nevedia vysvetliť. Odvolací súd však v odôvodnení v podstate uviedol, že ak nie je preukázané, kedy sa zmenila finančná situácia žalobcov, nemôže ani hodnotiť, ako je možné, že sa žalobcovia ocitli v situácii, že nemajú žiadne dlhy, ale ostal im byt nezaťažený exekučnými záložnými právami a všetky exekúcie a iné blokácie z listu vlastníctva zmizli. Podľa názoru dovolateľa bolo v konaní preukázané, že až finančnou pomocou jeho právneho predchodcu bolo možné túto situáciu dosiahnuť.

3.4. Dovolateľ poukazoval na nejednotnosť výpovede žalobcu 1/ z 18. októbra 2023 ohľadom skutočnosti, že od žalovaného nikdy neprijal peniaze, s ktorou sa odvolací súd náležite nevysporiadal, ale len konštatoval, že žalobca prijal od právneho predchodcu žalovaného finančné prostriedky na základe iných právnych dôvodov. Odvolací súd odmietol akceptovať listinný dôkaz e-mail z 21. októbra 2020, kde žalobcovia znova uznali dlh vo výške 6 000 eur. Z hľadiska obsahového mal dovolateľ za to, že išlo o riadne uznanie dlhu a potvrdenie, že žalobcovia o pôžičke vedeli, uznávali ju, dokonca ju aj splácali. Dôvody, pre ktoré žalobcovia mali určitú sumu žalovanému zaplatiť - že boli pod tlakom, zo strachu, kvôli dražbe, neboli v konaní preukázané a dovolateľ ich považoval za nepodstatné. Na záver sa dovolateľ ohradil voči spôsobu, akým súd prvej inštancie opísal spôsob postúpenia pohľadávky zo zmluvy o pôžičke a vytvoril akúsi konšpiráciu o jeho podvodnom konaní, hoci nedospel k záveru o neplatnosti alebo rozpore týchto úkonov so zákonom.

4. Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že rozhodnutie odvolacieho súdu považujú za správne, pričom odvolací súd sa vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami žalovaného. Skutočnosť, že žalovaný sa s odôvodnením rozhodnutia nestotožnil, nezakladá prípustnosť jeho dovolania. Vyhlásenie o záväzku osoby povinnej voči osobe oprávnenej podľa ustanovenia § 45 ods. 2 písm. c) Exekučného poriadku bolo v danej veci právne irelevantné, podstatná bola zmluva o pôžičke. V zmysle aktuálnej judikatúry je vyhlásenie o záväzku osoby povinnej voči osobe oprávnenej považované za neplatný právny úkon a notárska zápisnica nie je materiálne vykonateľným exekučným titulom, nakoľko zmluva o pôžičke a notárska zápisnica bola podpísaná v jeden deň, keď dlh ešte neexistoval. Žalobcovia žiadali, aby odvolací súd dovolanie žalovaného odmietol a priznal im náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné odmietnuť.

6. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti opravného prostriedku. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

7. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa.

7.1. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Dovolateľ odvodzoval prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. Dovolateľ bol toho názoru, že rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo dostatočne odôvodnené, pretože odvolací súd sa nevysporiadal so všetkými jeho odvolacími námietkami.

11. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je i právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07).

12. Podľa ústavného súdu zjavná neodôvodnenosť (arbitrárnosť) rozhodnutia všeobecného súdu je najčastejšie daná absenciou súvislosti právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaného prípadu, rozporom s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

13. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP, stotožniac sa s dôvodmi rozsudku súdu prvej inštancie. Tu treba zdôrazniť, že potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu vytvára s potvrdzovaným rozhodnutím súdu prvej inštancie organickú (kompletizujúcu) jednotu, keďže prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (porov. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovení § 393 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, vykazuje logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania.

14. Odvolací súd sa nielen stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie ako vecne správnym, ale sám tiež reagoval na odvolacie námietky žalovaného. K odvolacej námietke uznania záväzku žalobcami v notárskej zápisnici a jej účinkov odvolací súd uviedol, že záložné právo vzniklo na základe záložnej zmluvy, ktorá zabezpečovala pohľadávku zo zmluvy o pôžičke a nie dlh uznaný v notárskej zápisnici, preto nebolo potrebné sa ňou zaoberať. Povinnosť plnenia na základe notárskej zápisnice má svoj základ v procesnom práve bez vzťahu na hmotnoprávny titul (bod 49 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Keďže súdy oboch inštancií zhodne dospeli k záveru o absolútnej neplatnosti zmluvy o pôžičke z 31. januára 2019 ako hmotnoprávneho úkonu, na ktorého zabezpečenie bola záložná zmluva uzavretá a viazala svoje účinky, a to pre nedostatok skutočnej vôle účastníkov uzavrieť takúto zmluvu v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, argumentácia odvolacieho súdu na odvolacie námietky žalovaného bola dostatočná a jasná. Oba súdy na základe zisteného skutkového stavu zdôvodnili tento svoj záver tak, že účastníci zmluvy o pôžičke nemali záujem skutočne vyvolať účinky tejto zmluvy, ale ich cieľom bolo začatie exekučného konania a následné vyhlásenie konkurzného konania vedúceho k oddĺženiu

žalobcov v rámci osobného bankrotu (bod 31 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, body 36 a 37 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Odvolací súd odpovedal aj na odvolacie námietky, ktorými sa žalovaný snažil spochybníť záver súdov o neodovzdaní peňažných prostriedkov (bod 31 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, body 39 až 49 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Súdny vysvetlil, že žalovaný neunesol dôkazné bremeno vo vzťahu k tvrdeniu o odovzdaní peňažných prostriedkov podľa zmluvy o pôžičke dlžníkom, pričom žalobcovia v tomto prípade nemohli preukazovať negatívnu skutočnosť (bod 31 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, body 40 až 46 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Uvedené odôvodnenie záverov súdov nižšej inštancie považuje dovolací súd za dostatočné.

15. Z hľadiska obsahu sú dovolacie námietky žalovaného (právne účinky uznania dlhu vo forme vyhlásenia dlžníka v notárskej zápisnici podľa § 41 ods. 2 Exekučného poriadku, výklad materiálnych a formálnych podmienok vykonateľnosti notárskej zápisnice) námietkami smerujúcimi k právnemu posúdeniu sporu súdmi, na ktoré by dovolací súd mohol dať odpoveď len v rámci dovolacích dôvodov podľa § 421 CSP, čo však nie je prípad prejednávanej veci. V súlade s konštantou judikatúrou najvyššieho súdu nesprávne právne posúdenie veci nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP (porovnaj R 54/2012, R 24/2017, 9Cdo/248/2021). Len nesúhlas dovolateľa so závermi odvolacieho súdu nezakladá existenciu dovolacieho dôvodu vady zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

16. Dovolateľ v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietal aj nedostatky v procese dokazovania, najmä nesprávne vyhodnotenú dôkazné bremeno a nesprávne zistený skutkový stav.

17. Dovolací súd považuje za nutné zdôrazniť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie a je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanej veci nezistil.

18. Žalovaný sa v dovolaní snažil spochybníť záver súdov, že nepreukázal vznik zmluvy o pôžičke odovzdaním peňažných prostriedkov, keďže podľa jeho názoru pre splnenie jeho dôkaznej povinnosti postačovalo predložiť notársku zápisnicu s vyhlásením dlžníkov o odovzdaní peňažných prostriedkov podľa zmluvy o pôžičke. Dôkazné bremeno preukázania nepravdivosti skutočností vyplývajúcich z notárskej zápisnice bolo v dôsledku prezumpcie správnosti notárskej zápisnice na žalobcoch. Súdom však podľa dovolateľa postačovalo vyhlásenie žalobcov, že si nič nepožičali a dôkazné bremeno obrátili nesprávne na žalovaného.

19. Vo vzťahu k posúdeniu, či rozloženie dôkazného bremena v spore bolo správne, je potrebné uviesť, že každá strana nesie dôkazné bremeno týkajúce sa tých skutkových predpokladov, ktoré sú pre ňu priaznivé z pohľadu právnej normy, ktorej účinkov sa domáha. V sporoch o vrátenie pôžičky vo všeobecnosti platí, že veriteľ nesie dôkazné bremeno vo vzťahu k tvrdeniu, že k uzatvoreniu zmluvy skutočne došlo, pričom musí preukázať aj to, že peňažné prostriedky dlžníkovi odovzdal a tak došlo k uzatvoreniu tohto reálneho kontraktu. Až keď veriteľ preukáže tieto tvrdenia, dôkazné bremeno prechádza na dlžníka, ktorý musí tvrdiť a preukázať, že peňažné prostriedky buď vrátil, alebo že pohľadávka zanikla iným zákonom stanoveným spôsobom. Dôkazné bremeno teda nepredstavuje statický prvok, ale nasleduje konkrétny priebeh sporu, v ktorom procesné strany procesne útočia alebo

sa procesne bránia. Možno konštatovať, že dôkazné bremeno stíha obe sporové strany, hoci nie v rovnakom rozsahu. V situácii, keď samotná zmluva o pôžičke obsahovala vyhlásenie dlžníka, že prevzatie pôžičky od veriteľa potvrdzuje svojim podpisom na zmluve, obrana dlžníka nemôže byť založená len na jeho tvrdení, že sa tak nestalo (obdobne rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/276/2020). To platí aj o vyhlásení dlžníka obsiahnutom v notárskej zápisnici. V tejto časti teda bolo možné dať za pravdu dovolateľovi.

20. V prejednávanej spore však rozhodnutie súdov nebolo založené len na tvrdení žalobcov ako dlžníkov, že im žalovaný neodovzdal peniaze, ktoré boli predmetom zmluvy o pôžičke. Súd totiž mali za preukázané, že tu chýbala vôľa účastníkov zmluvy o pôžičke skutočne uzavrieť takúto zmluvu a dosiahnuť účinky, ktoré sú spojené s týmto právnym úkonom. Súd prvej inštancie uviedol, že zmluva mala slúžiť ako titul na začatie exekučného konania, ktoré bolo nevyhnutné pre začatie konkurzného konania a oddĺženia, tzv. osobného bankrotu, o ktorý mali žalobcovia záujem (bod 31 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Žalovaný tento záver súdu prvej inštancie nenapadol v odvolaní, preto aj odvolací súd konštatoval, že viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie má za to, že právny predchodca žalovaného a žalobcovia v skutočnosti nechceli uzavrieť zmluvu o pôžičke, išlo o simulovaný právny úkon, neplatný podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka (bod 37 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Boli teda zistené také skutkové okolnosti, ktoré spochybnili samotný vznik zmluvy o pôžičke, a to viedlo k obráteniu dôkazného bremena, teda k požiadavke, aby žalovaný ako právny nástupca veriteľa preukázal, že k vzniku zmluvy o pôžičke (ako reálneho kontraktu) skutočne došlo. Dovolací súd v tomto smere tiež poukazuje na závery ústavného súdu: „Pri vydávaní notárskej zápisnice ako exekučného titulu notár nepreveruje okolnosti, ktoré môžu robiť právny úkon neplatným v zmysle všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka o neplatnosti právnych úkonov spôsobom porovnateľným, ako je to v súdnom nachádzacom konaní. Podstatným diferenciacným znakom medzi notárom a súdom pri vydávaní exekučného titulu je skutočnosť, že notár nemá procesné nástroje na odhalenie niektorých dôvodov absolútnej neplatnosti právneho úkonu (napr. podľa § 37 ods. 1, § 38 ods. 2, § 39a Občianskeho zákonníka, príp. pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka), z ktorého záväzok do notárskej zápisnice zahrnie. Pritom súd na niektoré z takých nedostatkov prihliada ex offio, takže protiargumentom nemôže byť súhlasný formálny prejav vôle osôb (oprávneného a povinného) žiadajúcich o spísanie notárskej zápisnice.“ (nález ústavného súdu z 11. októbra 2022 sp. zn. III. ÚS 435/2020).

21. Na základe uvedeného je potrebné konštatovať, že postup súdu prvej inštancie, ktorý vyhodnotil, že dôkazné bremeno ohľadom preukázania vzniku zmluvy o pôžičke ako reálneho kontraktu za daných skutkových okolností prešlo na žalovaného, bol správny.

22. Námietky dovolateľa vzťahujúce sa k nesprávnemu vyhodnoteniu finančného stavu žalobcov pred poskytnutím pôžičky a po podaní žaloby na súd, sú námietkami proti vyhodnoteniu skutkového stavu súdmi, dovolací súd však nie je súdom tretej inštancie a ako už bolo vyššie uvedené, dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Odvolací súd sa týmito námietkami v odvolacom konaní zaoberal a odpovedal, že finančná situácia žalobcov je výsledkom ich oddĺženia, teda konkurzu (bod 48 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Navyiac z dovolania nie je zrejmé, ako táto námietka mala preukázať tvrdenie žalovaného, že žalobcom požičal sumu 6 000 eur na základe zmluvy o pôžičke z 31. januára 2019.

23. Tvrdenie žalovaného, že odvolací súd sa nevysporiadal s nejednotnosťou výpovede žalobcu 1/ na pojednávaní dňa 18. októbra 2023 ohľadom požičanej sumy peňazí, je v rozpore s obsahom napadnutého rozhodnutia, keďže odvolací súd sa touto námietkou riadne zaoberal, a to v bodoch 43 až 45 odôvodnenia potvrdzujúceho rozsudku. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je aj v tejto časti zrozumiteľné a dostatočné. Odvolací súd jednak vychádzal z obsahu zápisnice z pojednávania, z ktorej nevyplývajú žalovaným tvrdené skutočnosti, keď žalobca 1/ uviedol iba to, že dlh žalobcov v spoločnosti Sebyt činil „okolo 3 000 eur“, a tiež zo zistenia, že žalobcom 1/ potvrdené požičané čiastky od C.. C. T. majú iný právny dôvod, než bola zmluva o pôžičke z 31. januára 2019. Z uvedeného je zrejmý logický

záver odvolacieho súdu, že tieto vyjadrenia žalobcu 1/ nepreukazujú, že peňažné prostriedky boli žalobcovi 1/ požičané z titulu zmluvy o pôžičke z 31. januára 2019. Uvedenému záveru odvolaciemu súdu niet čo vytknúť.

24. Aj vo vzťahu k vyhodnoteniu e-mailu z 21. októbra 2020 súdmi ako dôkazu, ktorý mal preukázať poskytnutie peňažných prostriedkov dlžníkom, ide o otázku správnosti hodnotenia skutkového stavu súdmi, ktoré však v štádiu dovolacieho konania nie je možné prehodnocovať, keďže dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistili súdy nižšej inštancie. Oba súdy sa k námietke uznania dlhu žalobcami e-mailom z 21. októbra 2020 vyjadrili (súd prvej inštancie v bode 34 odôvodnenia a odvolací súd v bode 50 odôvodnenia), pričom dospeli k záveru, že nedošlo k účinnému uznaniu dlhu e-mailom z 21. októbra 2020 pre nedostatok písomnej formy a tiež z dôvodu objektívnej nevedomosti žalobcov o výške pohľadávky v danom čase. Odvolací súd nad rámec tohto právneho záveru síce doplnil, že v e-maile nie je žiadna zmienka o uznaní dlhu, čo však nezmenilo nič na tom, že potvrdil záver súdu prvej inštancie o neplatnosti uznania dlhu týmto e-mailom. Námietka o neakceptovaní tohto dôkazu odvolacím súdom, resp. o jeho nesprávnom vyhodnotení tak nemala potenciál zmeniť potvrdený záver o neúčinnom uznaní dlhu.

25. Napokon dovolateľ namietal spôsob opisu postúpenia pohľadávky zo zmluvy o pôžičke v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie. Dovolací súd k tomu uvádza, že proces postúpenia pohľadávky síce nebol predmetom sporu, avšak dokresľoval podstatné okolnosti týkajúce sa sporu, objasňujúce, ako vznikla situácia, v ktorej sa strany sporu nachádzajú, a tiež smeroval k preukázaniu skutočnej vôle a úmyslu účastníkov zmluvy o pôžičke.

26. Nadväzujúc na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že v preskúmvanej veci nezistil existenciu vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, preto dovolanie žalovaného nie je procesne prípustné a dovolací súd ho v súlade s ustanovením § 447 písm. c) CSP odmietol.

27. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP v súlade so zásadou úspechu strany v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP), v zmysle ktorej vznikol úspešným žalobcom nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti neúspešnému žalovanému (dovolateľovi).

28. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.